פנימיות שבת קודש (ז)

השבת ניתנה בצינעא

אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי, כל נה שנתן להם הקב"ה לישראל נתן להם פרהסיא, חוץ משבת שנתן להם בצנעא, שנאמר יני ובין בני ישראל' וכו'. אי הכי לא לענשו נכרים לה, שבת אודועי אודעינהו, מתן שכרה לא ודעינהו. ואיבעית אימא מתן שכרה נמי אודעינהו, שמה יתירה לא אודעינהו. (ביצה טז.)

תנו רבנן, יום טוב שחל להיות בשבת וכו', תני תנא קמיה דרבינא מקדש ישראל והשבת והזמנים, אמר ליה **אטו שבת ישראל מקדשי ליה**, והא **שבת מקדשא וקיימא**, אלא אימא מקדש השבת ישראל והזמנים. (ביצה יז.)

קדושתה גורמת קדושת ישראל

קדושת השבת היא סיבת קדושת ישראל, שנאמר (שמות לא, יג) 'כי אות היא ביני וביניכם לדעת כי אני ה' מקדשכם', והיא גורמת קדושת ישראל. (אבודרהם - סדר תפלות של חול עמוד כה)

גילוי הפנימיות בהאדם בעצמו

רמזו חז"ל באמרם. שבת א"צ תפילין שהם עצמם אות, כי ע"י התפילין יוכל להתגלות הפנימיות שבאדם. ובשבת מתגלה בכה האדם בעצמו.
(שפת אמת - פרשת וארא תרנ"ב / כי תשא תרמ"ה)

ברכו במאור פנים

ברכו באור פניו של אדם, קדשו באור פניו של אדם, לא דומה אור פניו של אדם כל ימות השבת כמו שהוא דומה בשבת. (בראשית רבה - יא ב)

פנים חדשות

שבת כפנים חדשות היא, דאמר בירושלמי ובב"ר 'ויכל אלקים ביום השביעי', מה היה העולם חסר, מנוחה, באת שבת באת מנוחה. אמר הקב"ה בואו ואמרו שירה, פנים חדשות באו לכאן. וזהו 'מזמור שיר ליום השבת'.
(ספר המנהיג - הלכות שבת ואיסו

דביקות ישראל עם הקב"ה

יש לך לדעת, כי השבת היא הדביקות שיש אל עם הקב"ה, דכתיב (שמות לא, יג) 'כי אות ני וביניכם', והאומות הם מסולקים מן השבת. אם שמרו ישראל שבת ראשונה, היו מקבלים החיבור הזה שיש לישראל מצד השבת עצמו, כי אין דומה חיבור ודיבוק של שבת, חיבור ודיבוק שיש לישראל עם הקב"ה מצד מצות.

כי השבת אשר היא מצד הבריאה, שהרי השבת אחר הבריאה שברא הקב"ה, ואם היו מקיימים אל שבת ראשונה, היה נמשך חיבור ישראל אל מצד הבריאה, ודבר שהוא מצד הבריאה הוא נצחי מבלי שינוי כלל, כמו שכל הנבראים ם, ולפיכך אלמלא שמרו ישראל שבת ראשונה לשו, מהם אומה ולשון, מצד שהיו דבקים בו
(מהר"ל)

ולמה שנפשות בני ישראל חלק אלוה ממעל, ע"כ **בבוא השבת מתעוררות ומתרבות בחינותיה, ומשפיעות אל כל מקומות קדושה**, בפרט אל נפש כל איש ישראל לפי גדרה בא אל תוך פנימיות נפשה, שהנפש נעשית כהיכל אל השפע ההוא, יען כי הוא יתרון אור גדול מאוד מאיכות נפשו, ואת היתרון הזה קראו רבותינו ז"ל (זוה"ק פרשת פנחס ח"ג רמב:) 'נפש יתירה', שהוא על היתרון שיש לשפע ההוא על מציאות הנפש אשר בקרבו.
(אלשיך הק' - פרשת כי תשא לא יג)

על ידי הנפש יתירה

על ידי הנפש יתירה מתאחזת נפשו עם קונו בחוט חסד משוך ממנו יתברך אל תוך נפשו, וזהו 'ביני ובין בני ישראל', וע"כ זר ששבת הוא כמכניס עצמו בנתיים. (אלשיך הק' - פרשת כי תשא לא יג)

קבלת הקדושה בלי אמצעי

בשבת שהוא למעלה מהעשיה, זוכין בני ישראל לקבל הנשמה יתירה, כדכתיב (שמות לא, יג) 'כי אות היא ביני וביניכם', בלי שום אמצעי, 'אני ה' מקדשכם', שכמה מיני קדושות נמצאים בעולם, אבל בני ישראל מקבלין הקדושה מהשי"ת בעצמו כביכול, כמו שדרשו חז"ל 'אני ולא מלאך' גבי יציאת מצרים, כמו כן יש לרמוז כאן במעלת קדושת השבת

על ימי המעשה, שאז הקדושה מתלבשת במעשה, וזה צריך בירור ועדות.
(שפת אמת - פרשת כי תשא שנת תרמ"ז)

הארה יתירה

עם מה שאמרנו שעוונותיכם מבדילים ביניכם לבין אלקיכם ממש, **הארה יתירה יבוא לנו בשבת או בימים טובים**. וכ"ז הוא מפני שאחר שנפשות ישראל הם קדושים, ונשאר עוד דבוקה בה', כדכתיב (דברים לב, ט) 'כי חלק ה' עמו', ולא אמר מעמו אלא עמו ממש, ובאותו חלק שיש עוד לנו יבוא לנו הארה כמו שאמרנו. ונלע"ד שבאופן זה הוא הנשמה יתירה של שבת. (מאור החיים - עמוד כה)

כל גופו מרכבה לשכינה

אף שכל המצות מוסיפים קדושה על ישראל וכו', אלמה דשבת, לפי מה שביארנו למעלה, היות רמ"ח אברים ושס"ה גידים שבאדם נגד רמ"ח מצות עשה ושס"ה מצות לא תעשה, וכל אבר וגיד הוא מרכבה למצוה אחת, ומהאי טעמא כל מצוה מוסיף קדושה, היות אותו אבר משכב ומושב לאותה מצוה ומשם יניקתו. אמנם שקולה מצות שבת ככל תרי"ג מצות.

ומצאתי בספר שערי אורה וזה לשונו: דע, כי האדם שומר שבת, נעשה אותו אדם כמו כסא מרכבה להשי"ת. לכך שבת מנוחה, כמאמר 'זאת מנוחתי עדי עד' (תהלים קלב, יד), וכאילו שמו יתברך על האדם ושוכן עליו כמלך על כסאו, עכ"ל. וזו **אולמה דמצות שבת משאר מצות, דבשמירת שבת נוספת קדושה על כל האברים, ונעשה כל גופו מרכבה להשכינה**, ויניקת כל אבריו ממצות שבת, סוד נשמה יתירה חלק אלוה ממעל, מלא כל יסוד כל אבריו וגידיו.

(מררית המשנה - מכילתא שם אות ד)

גדולה שבת, שאינה נדחית אלא מפני סכנת נפשות.

(מנורת המאור - פ"ח כבוד שבתות וימים טובים)

אוה"ח (ש' כי תשא לא, יג)

עוֹד יִרְמֹז בְּאוֹמְרוֹ **אֶת שַׁבְּתֹתַי** לָתֵת טַעַם לַמְּעוּט לָמָּה אֲנִי אוֹמֵר לְךָ שֶׁתְּחַלֵּל שַׁבָּת עַל הַחוֹלֶה, אֵין זֶה קָרוּי חִלּוּל, אַדְּרַבָּא זֶה קָרוּי שְׁמִירַת שַׁבָּת, חַלֵּל עָלָיו שַׁבָּת אֶחָד כְּדֵי שֶׁיִּשְׁמֹר שַׁבָּתוֹת הַרְבֵּה. וְגָמַר אֹמֶר **כִּי אוֹת הוּא בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם**, פֵּרוּשׁ, וְאִנ כֵּן אִם אֵין שׁוֹמֵר אֵין שַׁבָּת:

וְאוֹמְרוֹ לָדַעַת, כָּאן נִתְחַכֵּם ה' לְהוֹדִיעַ שֶׁקְּדֻשַּׁת נֶפֶשׁ יִשְׂרָאֵל גְּדוֹלָה מִקְּדֻשַּׁת שַׁבָּת, שֶׁזֶּה נִדְחָה מִפְּנֵי זֶה, וְדָבָר פָּשׁוּט הוּא שֶׁהַקָּטֹן הוּא הַנִּדְחֶה מִפְּנֵ הַגָּדוֹל. וְהוּא אוֹמְרוֹ **לָדַעַת**, פֵּרוּשׁ, בָּזֶה אַתָּה יוֹדֵעַ **כִּי אֲנִי ה' מְקַדִּשְׁכֶם**. יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ יִתְבָּרֵךְ

***אך** את שבתותי תשמורו כי אות הוא ביני וביניכם לדורותיכם לדעת כי אני ה' מקדשכם הרמב"ן פי' שאך בא למעט פיקוח נפש ומילה שדוחין השבת ומסמיכות הפרשה למידין שמלאכת המשכן אינה דוחה שבת א"כ ק"ו ממלאכת המשכן שהי' ענין גדול מאוד ואעפ"כ נדחה מפני שבת ובכל זאת שבת נדחה מפני פקוח נפש מוכח כי גדולה קדושת ישראל ויותר קדוש וחשוב בעיני ה' נפש ישראל משבת ומכש"כ מבנין ביהמ"ק וזה כמה עזה אהבת הקב"ה לישראל דסמיך שמירת שבת אחר מלאכת המשכן דשבת דוחה אותה אבל אך מועט שפקוח נפש דוחה שבת וזה לדעת כי אני ה' מקדשכם שעיקר קדושתי הוא בכם: חתם סופר
(תורת משה ה' כי תשא)

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם. המבדיל בין קודש לחול וכו' בין יום השביעי לששת ימי המעשה, **בין קדושת שבת לקדושת יום טוב הבדלת, ואת יום השביעי מששת ימי המעשה קדשת**, הבדלת וקדשת את עמך ישראל בקדשתך. ברוך אתה ה' המבדיל בין קודש לקודש.
(ברכת הבדלה - ליו"ט שחל במוצאי שבת)